

Sisäministeriö
Kirjaamo
PL 26

00023 Valtioneuvosto

SM Lausuntopyyntö 12.5.2023 VN/28404/2022, VN/28404/2022-SM-7

Lausunto väestönsuojia koskevan osahankkeen raporttiluonnokseen

Pohjanmaan Pelastusalan Liitto ry kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto raporttiluonnokseenne. Raportti oli varsin kattava. Alla joitain nostoja, joihin liittomme haluaa ottaa kantaa.

3.2.2 Väestösuojan varusteet

Väestösuojan ja -henkilöstön osalta tulee määritellä väestösuojan varusteiden minimivaatimus ja sen tulee olla valtakunnallisesti yhtenäinen. Tämän lisäksi ohjeistetaan hankkimaan väestösuojiin tarvikkeita paikallisten olosuhteiden tarpeiden mukaan. Varusteita tulee voida käyttää myös muissa häiriötilanteissa.

3.4.1 Tarkastajien osaaminen

Väestösuojien tarkastajien osaamisvaatimus tulisi määritellä asetuksessa. Tällä hetkellä tarkastusta tekeviä tahoja on monta, ja tarkastajien osaaminen ei aina ole edes välttävällä tasolla. Tämä näkyy isännöitsijöiden ja taloyhtiöiden yhteydenotoissa, joita on tullut liittoon aika-ajoin, varsinkin sen jälkeen, kun väestönsuoja on käyty tarkastamassa. Taloyhtiöiden hallitukset ovat jälkikäteen jääneet miettimään tarkastajien osaamisen tasoa varsinkin ilmanvaihtolaitteistoihin ja tiiveyskokeeseen liittyen. Esitämme siksi, että tarkastuksen sisältö ja sen laajuus määritellään asetuksessa.

3.5. Väestönsuojien käyttöönottoon liittyvät puutteet

Kun laista poistui taloyhtiön turvallisuushenkilöstön nimeäminen, sen vaikutukset näkyivät suoraan taloyhtiöille suunnatuissa asuinkiinteistöjen turvallisuuskoulutusmäärissä jyrkkänä laskuna. Kuitenkin liittoon tulleiden tiedustelujen määrä taloyhtiöiden turvallisuuteen ja väestönsuojien kuntoon liittyen, ovat viime vuosina olleet nousussa. Ukrainan sodan jälkeiset yhteydenotot ovat sisältäneet huolta oman väestönsuojan kunnosta ja väestönsuojien käyttöönottamiseen liittyvistä osaamisvajeista taloyhtiössä.

Liitto näkee, että lakiin tulee kirjata joko taloyhtiöin turvallisuusvastaavan tai väestönsuojan hoitajan nimeäminen. Turvallisuus on aina taloyhtiön hallituksen vastuulla, mutta kokemuksemme mukaan suhtautuminen taloyhtiön turvallisuuteen on taloyhtiöissä heikentynyt sen jälkeen, kun niihin ei ole lain mukaan tarvinnut nimetä turvallisuushenkilöstöä.

5.5 Väestönsuojien käyttöönotto

Selvitetyt puutteet, sekä raportoidut suurimmat puutteet tiedoissa ja taidoissa, asenteissa ja motivaatiossa ovat huolestuttavia. Myönteistä on kuitenkin se, että näihin on mahdollista vaikuttaa selvityksessä eritellyillä tavoilla, joita pidämme hyvinä.

Väestönsuojien käyttöönottoon liittyy monessa taloyhtiössä ongelmia. Väestönsuojan hoitajia ei ole nimetty tai käyttöönottosuunnitelma puuttuu kokonaan. Näemme, että lain tulee antaa selkeämmät ohjeet pelastussuunnitelman sisällöstä. Lakiin tulee lisätä velvoite kirjata väestönsuojan käyttöönottosuunnitelma ja tarvittavat toimenpiteet.

7.3 Suositus 3: Säädöstarpeet ja kansallinen ohjaus

Väestönsuojien käyttöön ottamisen suunnittelu kytketään nykyistä selkeämmin ja velvoittavammin pelastussuunnitelman laatimiseen. Tässä yhteydessä tulisi tarkentaa rakennuksen ja siten väestönsuojan omistajan/haltijan ja käyttäjän velvoitteita. Esimerkiksi väestönsuojan käyttäjän velvoitteena tulee aina olla sen siisteyden ylläpitäminen ja turhan tavaran säännöllinen poistaminen.

Kokemukset Ukrainasta ovat osoittaneet, että siviilikohteet voivat olla sotatoimien pääasiallinen kohde. Tästä näkökulmasta kunnissa tulisi kiinnittää huomiota siihen, että myös tällä hetkellä alhaisen riskin alueiden väestönsuojien kattavuutta parannetaan.

29.5.2023

7.4 Suositus 4: Väestönsuojien alueellinen kohdentuminen väestönsuojelun kokonaisuudessa

Väestönsuojien tarvetta arvioitaessa, tulee arvioida mahdollisessa sotatilanteessa ne alueet ja väestönsuojatarpeet, jotka vastaanottavat ihmisiä.

Edelliseen liittyen, yleisellä tasolla kuntien kaavoituksessa on maanalaiseen infrastruktuurin hankkeita liittyen joukkoliikennetarkoituksiin, pysäköintiin, tunneleihin tai muihin vastaaviin. Mikäli valtakunnallisesti on halua tarkastella (yleisten) väestönsuojien täydennysrakentamista, mahdollisia synergiaetuja olisi hyvä selvittää.

Vaasassa 29. toukokuuta 2023

Marja-Riitta Vest
puheenjohtaja